

Успіх у прийнятті рішень залежить від глибокого розуміння як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, що впливають на підприємство, вміння оцінити потенційні наслідки рішень та здатності до проведення збалансованого аналізу різних альтернатив.

Таким чином, прийняття рішень як складова управління є ключем до побудови гнучких, адаптивних та інноваційних підприємств, здатних досягати своїх цілей у швидкозмінному світі.

Подальші дослідження та розвиток у цій сфері мають велике значення для посилення ефективності управління, забезпечуючи підприємствам перевагу в умовах жорсткої конкуренції і високих вимог до інноваційності та оперативності.

Література:

1. Дарушин, О.В., Боденчук, С.В., & Левченко, А.Б. (2023, May). Техніка прийняття управлінських рішень та їх особливості в економіці України. In The 9 th International scientific and practical conference «*Science and innovation of modern worlds*» (May 18-20, 2023). Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 565 p.

2. Мазнев Г.Є., Заїка С.О., Грідін О.В. Антикризисне управління як сфера бізнес адміністрування. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 10. С. 25-32.

3. Шафоренко І. (2023). Механізм розробки управлінських рішень в антикризовому менеджменті ІТ-організації. *Наукові інновації та передові технології*, (5 (19)), 159-169.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ КРИЗИ

Шевченко Н.В., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1815-7554>

Горбан І.М., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0627-258X>

Діяльність вітчизняних малих підприємств протягом останніх років стикнулася зі значними негативними факторами: коронавірус Covid-19, війна, постійні обстріли інфраструктури, захоплення територій, масова міграція значно вплинули на ефективність

діяльності. Малий бізнес це вагома складова економічного розвитку країни, яка забезпечує механізми розвитку конкурентоспроможності, забезпечує стимулювання інновацій, а головне надає значні обсяги нових робочих місць. Малі підприємства значно швидше реагують на потреби ринку та забезпечують товарами чи послугами у більш короткі терміни, надаючи перевагу більш індивідуальному підходу та нестандартним ідеям клієнтів. Таке положення надає їм більшої мобільності, адаптивності до попиту на ринку, інноваційності та креативності у прийнятті рішень.

Відповідно до Господарського кодексу України суб'єктами малого підприємництва є «юридичні особи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України» [1]. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» складання фінансової звітності малих підприємств відбувається за спрощеною системою оподаткування, при цьому формується або фізична особа підприємець (ФОП) або приватний підприємець (ПП), при цьому:

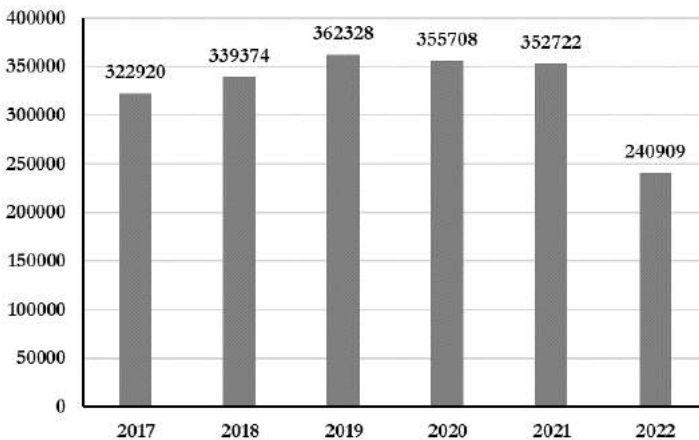
- балансова вартість сукупних активів не повинна перевищувати 4 мільйони євро (визначену за середнім курсом НБУ);
- чистий дохід від реалізації товарів послуг чи робіт до 8 мільйонів євро (визначену за середнім курсом НБУ);
- середня кількість працівників не повинна перевищувати 50 осіб [2].

Малі підприємства це ті рушійні механізми, які забезпечують постійне наповнення бюджету податками, населення новими робочими місцями, впровадження нових видів товарів та послуг, конкурентні позиції на ринку товарів, робіт, послуг. При цьому малі підприємства забезпечують виконання наступних функцій: формування конкурентного середовища, конкурентних продуктів, різновидів та якісного асортименту; швидке реагування на зміни кон'юнктури ринку чи потреб споживачів на певні групи товарів, послуг; забезпечення науково-технічного прогресу, на відміну від великих підприємств малим простіше запустити нові види товарів, оновити існуючі або додати нові удосконалення у процес виробництва; забезпечує високий рівень зайнятості населення, особливо це стосується молоді, людей без досвіду та спеціальних навиків.

У зв'язку з цим можна зазначити, що малі підприємства мають значні переваги у порівнянні з великими підприємствами та корпораціями оскільки:

- мають значний вплив на економічні та фінансові механізми розвитку економіки, фінансові ринки, економічні взаємовідносини між суб'єктами;
- підвищують конкурентоспроможність окремих груп товарів чи послуг за короткі терміни;
- створюються додаткові робочі місця;
- створюють нові конкурентні вимоги та можливості;
- швидко оновлюють якість, асортимент, різновиди товарів, продуктів та послуг;
- здатність швидко окупати витрати;
- можливість застосовувати нові види оновлення, устаткування, техніки, вносити корективи до обладнання чи удосконалення;
- можливість реагувати на зміни та сучасні тенденції ринку, потреби окремих клієнтів тощо.

І хоча функції малих підприємства мають їм можливість швидко адаптуватись до сучасних економічних змін, проте війна в Україні, постійна агресія зі сторони РФ негативно вплинула як на кількість малих підприємств (рисунок 1), обсяги реалізованої продукції, обсяги найманих працівників та розміри чистих прибутків.

Рис. 1. Динаміка кількості малих підприємств протягом 2017-2022 років, шт. [3]

Проте, для подальшого розвитку малих підприємства в Україні, в умовах війни, кризових економічних і політичних дисбалансів, необхідно:

- забезпечити державні підтримку розвитку малого підприємництва;
- зменшити податкове навантаження на малий, а особливо мікробізнес;
- забезпечити фінансування малих підприємств які найбільше постраждали від війни, військової агресії, окупації територій де функціонувало підприємство;
- розробка державних програм та «Стратегії розвитку малого підприємництва в Україні» (можна у воєнний і післявоєнний період);
- розробляти та реалізовувати національні та міжнародні грантові програми для розвитку малого бізнесу;
- залучати інвесторів для фінансування стартапів або удосконалення вже існуючого бізнесу, ребрендингу чи розширення;
- забезпечення інтеграційної підтримки через франчайзинг, лізинг, угоди про співпрацю чи колаборації, інтеграції з великими підприємствами тощо;
- підприємствам забезпечувати постійний аналіз ринку товарів та послуг;
- застосовувати нові маркетингові інструменти для збільшення обсягів продажів;
- зменшення вартості за користування позикових (кредитним) капіталом;
- надання більш прозорої інформації про діяльність, асортимент продукції, можливості співпраці з іншими фірмами, компаніями;
- залучення до співпраці фахових та вузькоспеціалізованих працівників на основі тимчасового або постійного договору співпраці/

Отже, можна зробити висновок, що малі підприємства є безперервний, рушійний та мотивуючий механізм будь-якої ринкової економіки, проте без його підтримки на державному рівні та рівні фінансових агентів стикається з великою кількістю негативних факторів.

Література:

1. Господарський кодекс України. Кодекс України. № 436-VI від 16.01.2003 року. URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/1011.26.0?page=2#st55> (дата звернення: 02.03.2024).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 2164-VIII від 05.10.2017 року. URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/1214.847.0> (дата звернення: 02.03.2024).
3. Шевченко Н., Копитко М. Функціонування малих підприємств в умовах воєнного часу та євроінтеграційних процесів. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. № 4(72). С. 86-93.